

Čís. 12803.

Při rozhodnutí o přípustnosti pořadu práva jest hleděti nejen k tvrzení žalobcovu, nýbrž i ke skutkové podstatě, jak vyšla najevo z ústního jednání o námitce nepřipustnosti pořadu práva.

Chodník, který přešel do vlastnictví pražské obce podle § 97, třetí odstavec, stavebního řádu pro Prahu, jest součástí ulice a součástí veřejného statku, určeného k všeobecnému užívání.

Nárok na náhradu škody ze zanedbání povinnosti obce udržovati takový chodník v dobrém stavu, nepatří na pořad práva.

(Rozh. ze dne 14. září 1933, R I 842/33.)

Proti žalobě, jíž se domáhal žalobce na žalované obci hlavního města Prahy náhrady škody, ježto utrpěl úraz na chodníku, jehož dlažba byla propadlá, vznesla žalovaná obec námitku nepřipustnosti pořadu práva, jíž soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Důvody: Podle § 81 obec. řádu pražského ze dne 27. dubna 1850 čís. 85 zem. zák. je obec mimo jiné povinna, aby, vykonávajíc místní policii, pečovala o dláždění a udržovala veřejné cesty (třídy a silnice) svého obvodu ve stavu, který umožňuje bezpečnou chůzi a jízdu, tedy aby je podle potřeby čistila a podob. Že tato povinnost jest obci uložena jako orgánu veřejnoprávnímu, plyne jasně z ustanovení § 81 obec. řádu pražského. Tato povinnost uložena obci není změněna ustanovením § 97 odst. (3) stav. řádu pro hlavní město Prahu. Okolnost ta padala by na váhu, kdyby dům, před nímž se na chodníku stal úraz, byl vlastnictvím pražské obce. To však není ani tvrzeno. Dovolává-li se žalobce § 97 (3) stav. ř., přichází do rozporu na př. s vyhláškou praž. magistr. ze dne 25. dubna 1903, § 12 ohledně povinnosti majitelů domů neb jejich zástupců čistiti a posypati chodníky v zimě. Téhož obsahu je vyhláška mag. ze dne 7. března 1883 čís. 165.538. V zcela obdobném případě (čís. sb. 7599) rozhodl nejvyšší soud, že je pořad práva nepřipustný, ježto jde o povinnost, která uložena jest pražské obci podle § 81 ob. ř. pražsk., jako orgánu veřejnoprávnímu. Mylný jest názor žalobce, který se snaží odůvodniti poukazem na případy, kde obec pražská, jako podnikatelka stavby (kanalisační, kladení potrubí plynového a podob.), byla uznána povinnou k náhradě pořadem práva, neboť v těchto případech nebyla obec veřejnoprávním orgánem, nýbrž soukromým podnikatelem, tedy rovna v tomto případě každému jinému soukromému podnikateli (§ 1297 obč. zák., § 380 tr. zák., § 52 odst. (2) zák. ze dne 8. ledna 1889, čís. 5 zem. zák. pro Čechy, rozhod. nejv. soudu sb. čís. 5181). V tomto případě nejde však o žádnou stavbu, nýbrž o udržování chodníku již dávno zřízeného (§ 81 shora jmenovan. obec. ř. praž.), povinnost obce udržovati chodník v řádném stavu jest veřejnoprávní, plyne z důvodů místní policie, tedy důvodu veřejnoprávního a jest pořad práva vyloučen. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Důvody: Z ustanovení § 97 odst. 3 zákona ze dne 10. dubna 1886 čís. 40 z. zák. plyne, že chodník vedle domu přejde do vlastnictví pražské obce. Že se tak stalo, strana

žalující tvrdila, strana žalovaná pak doznala, že chodník, na němž se úraz stal, je součástí veřejného statku. Jest tedy míti za to, že chodník byl pozemkem ve vlastnictví obce (§§ 286 až 288 obč. zák.) srovn. rozh. čís. 6230 sb. n. s., Randa »Vlastnictví« str. 13. Žalobce, jak z obsahu žaloby a z jeho přípravného spisu patrně, domáhá se na žalované obci náhrady škody jako na vlastníci chodníku proto, že zanedbala svou soukromoprávní povinnost udržovati chodník v řádném stavu. Pokud se žalující strana z tohoto důvodu náhrady škody domáhá, jest o nároku takovém rozhodnouti pořadem práva (srovn. rozh. čís. 7059 sb. n. s.). Rozhodnutí čís. 7599 sb. n. s. na souzený případ nedopadá, ježto tam šlo o povinnost obce uloženou jí v oboru místní policie podle § 81 obec. řádu pražského. Na povinnosti obce uložené jí předpisy soukromoprávními nemění nic předpisy uložené majitelům domů z důvodů veřejnoprávních čistiti a sypati chodníky s domem sousedící a obci náležející. Lze souhlasiti s tím, že i žalovaná obec jest podle § 81 obec. řádu pražského povinna v oboru místní policie pečovati o bezpečnost uličního provozu, přes to však zůstává žalovaná obec i jako vlastnice chodníku zavázána dbáti povinností jí jako vlastníci uložených.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobce se domáhá náhrady škody na Pražské obci, protože utrpěl úraz na chodníku, jehož dlažba byla propadlá, tvrdí, že chodník je vlastnictvím obce podle § 97 odst. 3 stavebního řádu pro Prahu ze dne 10. dubna 1886 čís. 40 z. zák. a že obec jako vlastnice chodníku zanedbala svou povinnost udržovati jej v dobrém stavu. Nelze souhlasiti s názorem rekursního soudu, přiklonivším se k názoru žalobcovu, že pořad práva je přípustný proto, že jest obec Pražská vlastníci chodníku podle § 97 odst. 3 stav. ř. a že podle žalobcova tvrzení zanedbala soukromoprávní povinnost udržovati chodník v řádném stavu. Jest hleděti nejen k tvrzení žalobcovu, nýbrž k podstatě věci, jak vyšla najevo z ústního jednání o námitce nepřipustnosti pořadu práva (§ 261 c. ř. s.). Právem žalovaná v dovolacím rekursu vytýká rekursnímu soudu, že přesunul spornou otázku z oblasti místní policie do oblasti práva vlastnického. Rekursní soud přehlédl rozdíl mezi obecním (veřejným) statkem a obecním jměním. Obojí jest sice ve vlastnictví obce, ale rozdíl je v určení obojího majetku. Je-li určen všeobecné potřebě (usus publicus), běží o veřejný statek, je-li určen k tomu, aby ho bylo užíváno k docilení užiteků nebo vůbec po způsobu soukromého vlastnictví, běží o obecní jmění. Tento rozdíl jest jasně vyjádřen v § 288 obč. zák. (srov. také Randa, Právo vlastnické, str. 12 a 13). Také § 3 zák. čís. 114/20 mluví o obecním jmění a obecním statku. Chodník, který přešel do vlastnictví obce podle § 97 odst. 3 stav. ř., jest součástí ulice a součástí veřejného statku, určeného k všeobecnému užívání. Povinnost obce udržovati takový chodník v řádném stavu není založena v soukromém jejím vlastnictví k chodníku, nýbrž ve veřejnoprávním předpisu § 81 pražského obec. statutu ze dne 27.

dubna 1850 čís. 85 z. z., který pod nadpisem »Správa policie místní« ustanovuje, že obec má policii čistotní, že pečuje o dláždění a zachování tříd a silnic atd. Jde tu o veřejnoprávní povinnosti obce jako veřejného svazu a nároky ze zanedbání této povinnosti nejsou nároky soukromoprávními (srov. zásady vyslovené na př. v rozhodnutích čís. 5658, 7853, 7192, 7599, také a contr. sb. n. s. čís. 5769). Právem tudíž první soud vyhověl námitce nepřípustnosti pořadu práva.

Čís. 12804.

Bylo-li propuštění zaměstnance na zabraném a pod úředním dozorem jsoucím velkostatku pravoplatně uznáno za bezúčinné úřady k tomu povolanými podle § 22 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n., nelze se již s otázkou propuštění zaměstnance zabývat při rozhodování o žalobě, již se zaměstnanec domáhá vyplacení zadržенých služebních požitků.

Pod šestiměsíční propadnou lhůtu § 1162 d) obč. zák. (§ 33 zákona ze dne 13. ledna 1914, čís. 9 ř. zák.) nespádají nedoplatky služebních požitků z doby trvání služebního poměru.

(Rozh. ze dne 14. září 1933, Rv I 141/32.)

Žalobce, nadhajný na zabraném velkostatku, byl jeho majitelkou propuštěn ze služby, kteréžto propuštění bylo příslušnými správními úřady zrušeno. Žalobou, zadanou na soudě dne 3. dubna 1924, domáhal se žalobce na žalované zaplacení služebních požitků. *Procesní soud* první stolice uznal podle žaloby a uvedl na konci důvodů: Jest ovšem pravda, že nároky z předčasného propuštění ze služby mají býti soudně vymáhány do šesti měsíců od doby, co mohly býti vzneseny, avšak žalobcův nárok není nárokem ve smyslu § 1162 b) obč. zák., nýbrž nárokem na zaplacení služebních požitků ze smlouvy, která nebyla do podání žaloby vůbec zrušena, tedy z trvající služební smlouvy §§ 1151, 1154 obč. zák. Při odkladném účinku žalobcových námitek proti propuštění nemohlo promlčení počítati a běžeti dříve, dokud o námitkách nebylo s konečnou platností rozhodnuto, takže žaloba za opožděnou považována býti nemůže, ano o námitkách bylo pravoplatně rozhodnuto až 5. června 1924 a žaloba podána byla 3. dubna 1924. *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: *Marně* dovolává se odvolatelka § 1162 písm. d) obč. zák. k odůvodnění námitky, že měla býti podána žaloba do šesti měsíců od předčasného zrušení služební smlouvy, neboť, jak správně první soud vyložil, nejde tu o náhradu škody z předčasného služebního poměru, nýbrž o zadrželé služební požitky po dobu, po kterou byl žalobce ve službách žalované, neboť výpověď byla pravoplatně prohlášena za zrušenou a tím bylo vysloveno, že služební poměr dále trvá a že důsledkem toho jest žalovaná povinna platiti služební požitky, které byly vyjednány.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.